

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 011-02-1/2018/7 EPA 2552-VII
Ljubljana, 17. 3. 2018

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA) – druga obravnava

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 5. seji 7. 3. 2018 obravnavala Predlog zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, EPA 2552-VII (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **podpira** predlog zakona.

* * *

S predlagano direktivo v naš pravni red vnašamo Direktivo o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij. Namen predloga zakona je, da uporabnikom omogoči lažji dostop do informacij in storitev javnega sektorja in lažje uveljavljanje njihovih pravic, kar je še zlasti pomembno za uporabnike z različnimi oblikami oviranosti (gibalno ovirani, slepe in slabovidne osebe, gluhe in naglušne osebe, osebe s težavami v kognitivnem funkcioniranju in starejši uporabniki), s čimer se bo povečala digitalna vključenost teh kategorij prebivalstva. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je ocenjeno, da v Sloveniji med 12–13 % prebivalstva sodi v eno od kategorij invalidnosti. Zavezanci po tem zakonu so državni in lokalni organi in osebe javnega prava v skladu z Zakonom o javnem naročanju. Ocenjuje se, da je teh zavezancev okoli 1360. Predlog zakona določa tudi izjeme, npr. RTV, in sicer gre za izjemo, ki jo je določila že Evropska komisija v direktivi, istočasno pa je v predlogu zakona tudi izjema, ki se tiče vrtcev, osnovnih in srednjih šol. Direktiva namreč dopušča možnost, da se te ustanove izvzame kot zavezance, razen za vsebine, ki se nanašajo na spletne upravne funkcije (osnovne informacije o zavodu, urniki, šolski koledarji in vpisni pogoji). Predlagatelj je omenil, da je bilo že v času razprave izpostavljeno stališče, da bodo kljub izjemi, ki je zapisana v predlogu zakona, nastale finančne posledice za šole. Predlagatelj je opozoril, da finančnih posledic ne bo, če bo šola omogočala objavo teh podatkov na e-portal. V tem primeru bodo vsi podatki že avtomatsko prilagojeni vsem standardom in zahtevam, ki jih postavlja predlog zakona in šole s tem ne bodo imele dodatnih stroškov. To je bil tudi dogovor z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport in ta izjema je bila upoštevana v predlogu zakona.

Obveznosti zavezancev po predlogu zakonu so, da skladno s standardom, ki ga predpisuje predlog zakona, zagotavljajo, da bodo spletišča in mobilne aplikacije zaznavne, delujoče, razumljive, robustne in dostopne. To v praksi pomeni, da si bo uporabnik lahko prilagodil vsebino na način, da bo zanj uporaben, določil si bo velikost pisave, kontraste, uporabo Braillove tipkovnice in podobno. Vsak zavezanec bo moral izdelati oceno nesorazmernega bremena, kar pomeni, da bo lahko manjša organizacija upoštevala finančne vire, notranjo organizacijo in dejavnost, ki jo opravlja v primerjavi s koristmi za uporabnike in če bo ta primerjava nesorazmerna in bo šlo za prevelik strošek, organizaciji ne bo treba izpolnjevati kriterijev iz predloga zakona. Predlog zakona predvideva tudi določen inšpekcijski nadzor, ki bo preprečeval, da bi se nesorazmerno breme izkoriščalo in da bodo ocene pravilno pripravljene. Ministrstvo za javno upravo (v nadaljevanju: MJU) bo poskrbelo za usposabljanje zavezancev, javnih uslužbencev in drugih pripravljavcev drugih javnih spletišč in mobilnih aplikacij, spodbujala pa se bo tudi večja ozaveščenost uporabnikov, da bodo uporabljali vsebine, in spodbujali tiste, ki ne bodo obvezni za vstop v sistem, da pa bi svoje spletne povezave vseeno prilagodili v skladu s standardi, ki jih prinaša predlog zakona. Predlagatelj se je odzval še na višino predvidenih glob, ki naj bi bile previsoke, vendar je njihova višina izenačena z globami s področja informacijske družbe. Predlog zakona predvideva, da bi za nova spletišča začel veljati 2019, za obstoječa spletišča 2020 in 2021 za mobilne aplikacije.

Komisija je bila seznanjena z mnenjem Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora, z mnenjem Združenja občin Slovenije in s pripombami Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije.

* * *

Komisija je predlog zakona podprla, saj večja dostopnost spletnih vsebin povečuje digitalno vključenost ranljivih skupin, zlasti invalidov in starejših, kar je v današnjem svetu bistveno za dostop do informacij, storitev javnega sektorja in za uveljavljanje pravic vsakega posameznika. Komisija je zato pri predlagateljih želela preveriti, zakaj določene pripombe invalidskih organizacij niso bile upoštevane. V obrazložitvi k predlogu zakona je navedeno, da določenih predlogov Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije ni bilo mogoče upoštevati. Izpostavljene so bile obveznosti, ki bi bile naložene nevladnim organizacijam, da bi se tudi te prilagodile standardom iz predloga zakona in da bi bilo to zanje preveliko oziroma nesorazmerno finančno breme. Komisijo je zanimalo, ali je bila v zvezi z obremenitvami narejena kakšna analiza in na podlagi česa se je ocenjevalo to nesorazmerno breme. Predlagatelj je članom komisije pojasnil, da je MJU od samega začetka pri pripravi predloga zakona sodeloval z različnimi invalidskimi organizacijami, bilo je veliko srečanj, izvedeno pa je bilo tudi neke vrste javno naročilo, v katerem je MJU pozvala zainteresirane deležnike, da se vključijo v samo pripravo osnutka zakona, spodbujalo se je predvsem deležnike, ki področje dobro poznajo. Na poziv se je prijavila mariborska Fakulteta za računalništvo in informatiko, ki sodeluje z NVO in so pripravili vhodne podatke, ki so jih pripravljavci zakona proučili in analizo teh podatkov vključili v predlog zakona, kot na primer tudi oceno stroškov prilagoditve spletišč za tovrstne namene in ostale zahteve invalidskih organizacij. Predlagatelj je posebej izpostavil, da ne drži očitek, da bi se pri prenosu direktive prenesel minimum zahtev. Na komisiji je predlagatelj navedel podatek, da po direktivi vključitev znakovnega jezika ni bila zahteva, vendar je v predlog zakona vključen. Prav tako je v predlog zakona vključen inšpekcijski nadzor, česar direktiva prav tako ne predvideva, vendar je bilo stališče MJU, da je treba poskrbeti, da ne bi prihajalo do izkoriščanja zavezancev glede t. i. nesorazmernega bremena. Inšpekcijski nadzor bo preverjal, ali določena vsebina na spletišču zaradi pretiranega finančnega bremena res ne more biti prilagojena novemu zakonu. Predlagatelj je opozoril, da je odraz dobrega in stalnega sodelovanja mnogih deležnikov pri pripravi predloga zakona tudi to, da je prvi osnutek med izjeme uvrščal vrtce, osnovne in srednje šole in tudi fakultete, ki pa so bile po predstavljenih argumentih s seznama izjem umaknjene. Predlagatelj je v tem primeru sledil argumentom,

da je posameznik na fakulteti samostojna oseba in če ne more samostojno dostopati do podatkov na spletišču, pomeni, da mu je onemogočena enakost dostopa do informacij in zato so fakultete postale zavezanci. Po tehtanju vsebinskih razlogov pa je bila sprejeta smotrna odločitev, da se ostale izobraževalne ustanove izključi iz teh obvez, ker obstaja bojazen, da bi pretirano nalaganje obveznosti lahko privedlo do situacije, da bi začele ustanove umikati vsebine s spletišč in mobilnih aplikacij, kar pa bi bilo v škodo vseh uporabnikov. Predlagatelj je izpostavil, da se je pri urejanju tega področja tesno sodelovalo z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport in se je tako prišlo do kompromisnega predloga, da so vsebine o spletnih upravnih funkcijah teh ustanov objavljene na e-portalu, kar pa pomeni, da so vsi podatki že avtomatsko prilagojeni vsem standardom in zahtevam, ki jih postavlja predlog zakona.

Komisija meni, da je treba v prihodnje prilagojenost spletišč in mobilnih aplikacij še spodbujati in v primerih, ko prihaja do nesorazmernih stroškov in je to problem za posamezne organizacije, bi morala država zaradi pomena, ki ga ima digitalna dostopnost, iskati tudi parcialne rešitve, kot so državni razpisi, na katerih bi organizacije lahko pridobile finančne vire za prilagoditev spletišč in mobilnih aplikacij. Predlagatelj je pri tem na seji komisije poudaril, da šole, ki delajo po prilagojenih programih, ne sodijo med izjeme za prilagoditev spletišč in mobilnih aplikacij. Predlagatelj je članom komisije predstavil tudi pilotni projekt Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. V projektu se spletišča osnovnih šol obravnava centralno, predvideva se vzpostavitev platforme, ki bi dobivala informacije od različnih osnovnih šol, ki bi jih prek uporabniškega vmesnika prilagodila, s tem pa bi se znižali stroški tovrstnih prilagoditev. Ker pa gre za pilotni projekt, se tega ni želelo prejudicirati že s tem zakonom in tako osnovne šole avtomatsko vzpostaviti kot zavezance po predlogu zakona.

Komisija je predlagatelje opozorila na pripombe Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije in jih zaprosila, da jih skrbno proučijo in po možnosti upoštevajo.

Komisija je opozorila, da spletne učilnice niso namenjene samo telesno oviranim osebam, ampak jih uporabljajo npr. v šolah tudi dijaki, ki so dalj časa odsotni od pouka in da je treba razmišljati tudi o dostopu do spletišč tem kategorijam uporabnikov. Predlagatelj je pri tem poudaril, da v 1. členu predloga zakona piše, da velja za vse uporabnike, zlasti za uporabnike z različnimi oblikami oviranosti.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Rajko Fajt, l.r.
predsednik